

باسمه تعالی

جزوه درس به درس دین و زندگی (۲)، پایه یازدهم، بر اساس چاپ ۹۶

طراح: قاسم مندوانی، سرگروه معارف اسلامی و فلسفه و منطق شهرستان شادگان

ردیف	درس اول: «هدایت الهی»	صفحه
۱	«آب، هوا، غذا و پوشاک»، یک دسته نیازهای طبیعی و غریزی هستند که انسان همچون سایر موجودات، در زندگی به آنها احتیاج دارد. درست ☒ نادرست ☐	۷
۲	خداوند، پاسخ به نیازهای «طبیعی» و «غریزی» را در کجا آماده کرده است؟ با ذکر مثال توضیح دهید. پاسخ: در جهان خلقت، البته راه آگاه شدن از آنها را نیز به وی نشان داده است. مثال (۱)، در وقت نیاز به آب و غذا، احساس تشنگی و گرسنگی می کند و سراغ آب و غذا می رود. مثال (۲)، هنگام سرما و گرما، از مصالح موجود در طبیعت بهره می برد و برای خود لباس، پوشاک و مسکن تهیه می کند.	۷
۳	آیا نیازهای انسان، منحصر به نیازهای «طبیعی» و «غریزی» او می شود؟ توضیح دهید. پاسخ: خیر، زمانی که انسان اندکی از سطح زندگی روزمره فراتر رود و در افق بالاتری بیندیشد، خود را با نیازهایی مهم تر رو به رو می بیند؛ نیازهایی که برآمده از سرمایه های ویژه ای است که خداوند به وی عطا کرده است و پاسخ صحیح به این نیازهای اساسی است که سعادت انسان را تضمین می کند. این نیازها، به تدریج به دل مشغولی، دغدغه و بالأخره به سوال هایی تبدیل می شوند که تا پاسخ آنها را نیابد، آرام نمی گیرد.	۷
۴	نیازهای برتر انسان را بنویسید. (۳ مورد) پاسخ: (۱) شناخت هدف زندگی (۲) درک آینده خویش (۳) کشف راه درست زندگی یا چگونه زیستن	۷
۵	از نیازهای برتر انسان، «شناخت هدف زندگی» را توضیح دهید. پاسخ: انسان می خواهد بداند «برای چه زندگی می کند؟» و کدام هدف است که می تواند با اطمینان خاطر زندگی اش را صرف آن نماید؟ او می داند که اگر هدفی حقیقی خود را نشناسد یا در شناخت آن دچار خطا شود، عمر خود را از دست داده است.	۷
۶	دعای امام سجاد (ع) که در آن می فرمایند: «خدا یا، ایام زندگانی مرا به آن چیزی اختصاص بده که مرا برای آن آفریده ای» با کدام یک از نیازهای برتر انسان، «ارتباط» دارد؟ (۱) شناخت هدف زندگی ☒ (۲) درک آینده خویش ☐ (۳) کشف راه زندگی ☐	۷
۷	در نیاز برتر «درک آینده خویش»، کدام سوالات برای انسان مطرح می شوند؟ بنویسید. پاسخ: «آینده او چگونه است؟» / «آیا زندگی او با مرگ تمام می شود یا دفتر حیات او به شکل دیگری گشوده می گردد؟» / «اگر حیات، به شکل دیگری ادامه می یابد و انسان زندگی ابدی را پس از مرگ آغاز خواهد کرد، نحوه زندگی او پس از مرگ چگونه است؟» / «زاد و توشه سفر به جهان دیگر چیست؟» / «خوشبختی وی در آن سرا، در گرو انجام چه کارهایی است؟» نکته مهم: پاسخ به این سؤال ها فقط از عهده کسی بر می آید که کاملاً از جهان دیگر و زندگی پس از مرگ آگاه باشد و زاد و توشه آن را بشناسد و به دیگران اطلاع دهد.	۷

۷	۸	ایات زیر، با کدامیک از نیازهای برتر انسان «ارتباط» دارند؟ روزها فکر مع است و همه شب بزمم که پره غافل از احوال دل ضویشتم از کجا آمده ام آمدنم بهر چه بود به کجا مبروم کافر نمایر وطنم پاسخ: درک آینده خویش
۸	۹	چرا کشف راه درست زندگی یا چگونه زیستن، دغدغه‌ای جدی برای انسان است؟ پاسخ: زیرا انسان فقط یک بار به دنیا می‌آید و یک بار زندگی در دنیا را تجربه می‌کند. بنابراین، در این فرصت تکرار نشدنی باید از بین همه راه‌هایی که پیش‌روی اوست، راهی را برای زندگی انتخاب کند که به آن مطمئن باشد و بتواند از همه سرمایه‌هایی که خدا به او داده است به خوبی بهره‌مند شود و به آن هدف برتری که خدا در خلقت او قرار داده است، برسد.
۸	۱۰	پاسخ به نیازهای برتر، باید حداقل چند ویژگی داشته باشد؟ بنویسید. پاسخ: «دو» ویژگی؛ (۱) کاملاً درست و قابل اعتماد باشد. (۲) همه جانبه باشد.
۸	۱۱	چرا پاسخی که به نیازهای برتر می‌دهیم، باید «کاملاً درست و قابل اعتماد» باشد؟ زیرا هر پاسخ احتمالی و مشکوک نیازمند تجربه است تا کارآیی آن مشخص شود، در حالی که عمر محدود آدمی برای چنین تجربه‌ای کافی نیست، به خصوص که راه‌های پیشنهادی هم بسیار زیاد و گوناگون است.
۸	۱۲	چرا پاسخی که به نیازهای برتر می‌دهیم باید «همه‌جانبه» باشد؟ پاسخ: زیرا ابعاد جسمی و روحی، فردی و اجتماعی و دنیوی و اخروی انسان، پیوند و ارتباط کامل و هماهنگی با هم دارند و نمی‌توان برای هر بُعدی، جداگانه برنامه‌ریزی کرد.
۸	۱۳	با توجه به ویژگی‌های دوگانه نیازهای برتر، یعنی «کاملاً درست و قابل اعتماد» و «همه‌جانبه» بودن؛ بنویسید چه کسی می‌تواند پاسخ صحیحی به این سؤال‌ها بدهد؟ پاسخ: (۱) آگاهی کاملی از خلقت انسان، جایگاه او در نظام هستی، ابعاد دقیق و ظریف روحی و جسمی و فردی و نیز فردی و اجتماعی داشته باشد. (۲) همچنین بداند که انسان‌ها، پس از مرگ، چه سرنوشتی دارند و چه عاقبتی در انتظار آن‌هاست.
۹	۱۴	خداوند هر مخلوقی را متناسب با ویژگی‌هایی که در وجودش قرار داده است، هدایت می‌کند. درست ☒ نادرست ☐
۹	۱۵	دو مورد از ویژگی‌های انسان، که سبب تمایز او از سایر موجودات می‌شود را بنویسید. پاسخ: (۱) قدرت تفکر و تعقل (۲) قدرت اختیار و انتخاب
۹	۱۶	انسان، ابتدا درباره هر کاری که می‌خواهد انجام دهد و سپس، آن را می‌کند و انجام می‌دهد. پاسخ: تفکر - انتخاب
۹	۱۷	شیوه هدایت انسان توسط خداوند، چگونه است؟ توضیح دهید. پاسخ: هدایت خداوند، از مسیر دو ویژگی «تفکر» و «انتخاب» انسان می‌گذرد؛ یعنی خداوند برنامه هدایت وی را که در برگرفته پاسخ به سؤالات برتر و بنیادین بشر است، از طریق «پیامبران» می‌فرستد تا انسان‌ها با «تفکر» در این برنامه و پی‌بردن به ویژگی‌ها و امتیازات آن، با «اختیار خود» این برنامه را انتخاب کنند و در زندگی به کار بندند و به «هدفی» که خداوند در خلقت آن‌ها قرار داده است، برسند.

۹	انسان با استفاده از کدام سرمایه الهی، در پیام الهی تفکر می کند و چگونه می تواند راه صحیح زندگی را بیابد و پیش برود؟ پاسخ: « عقل » - با کسب معرفت و تشخیص باید ها و نبایدها .	۱۸
۱۰	در حدیث امام کاظم (ع) که خطاب به شاگرد برجسته خود هشام بن حکم است، تأمل کنید و به سوالات داده شده، پاسخ دهید: « ای هشام، خداوند رسولانش را به سوی بندگان نفرستاد، جز برای آن که در پیام الهی تعقل کنند. کسانی این پیام را بهتر می پذیرند که از معرفت برتری برخوردار باشند و آنان که در تعقل و تفکر برترند، نسبت به فرمان های الهی داناترند و آن کسی که عقلش کامل تر است، رتبه اش در دنیا و آخرت بالاتر است. » ۱- علت ارسال رسولان توسط خداوند، چه چیزی بیان شده است؟ پاسخ: فقط برای آن بود که بندگان، در پیام الهی تعقل کنند. ۲- چه کسانی پیام الهی را بهتر می پذیرند؟ پاسخ: کسانی که از معرفت برتری برخوردار باشند. ۳- چه کسانی نسبت به فرمان های الهی، « داناتر » اند؟ پاسخ: کسانی که در تعقل و تفکر برترند. ۴- چه کسی رتبه اش در دنیا و آخرت، « بالاتر » است؟ پاسخ: آن کسی که عقلش کامل تر است.	۱۹
۱۰	با کنار هم قرار گرفتن « عقل » و « وحی »، می توان به پاسخ سؤال های اساسی دست یافت. درست ☒ نادرست ☐	۲۰
۱۰	قرآن کریم، در آیه ۳، سوره انسان: « إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا » چه کسی را « ناسپاس » نامیده است و چرا؟ پاسخ: کسی که به جای بهره گیری از سرمایه های « عقلانی » و « وحیانی » به علت دارا بودن اختیار، راه های دیگری، غیر از برنامه خداوند را انتخاب می کند و زیان و ضرر می کند و با دست خالی، دنیا را ترک گفته و به دیار آخرت می شتابد و ضرر و زیان خود را در آن جا مشاهده کند.	۲۱